

ספרות עברית וכללית

לעולים חדשים

הוראות לנבחן

א. משך הבחינה: שעהיים וחצי.

ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה ארבעה פרקים.

פרק ראשון: סיפור קצר

פרק שני: דרמה

פרק שלישי: רומאן ונובלה

פרק רביעי: שירה (שירת ימי הביניים, "לבדי" מאת חיים נחמן ביאליק, שירת אורי צבי גרינברג, שירת רחל)

מארבעת הפרקים יש לבחור בשלושה פרקים ולענות על השאלות לפי ההוראות בכל פרק (לכל פרק – $33\frac{1}{3}$ נקודות).

ג. חומר עזר מותר בשימוש: (1) מילון עברי-לועזי / לועזי-עברי

(2) רשימת יצירות

ד. הוראות מיוחדות: (1) רשום בראש כל תשובה את מספר הפרק ואת מספר השאלה שבחרת להשיב עליה.

(2) שים לב לכתב, לכתיב, לפיסוק ולכללי הדקדוק.

(3) אין להדגים באמצעות אותה היצירה בתשובות שונות.

(4) לנבחנים אינטרניים: חובה לצרף למחברת הבחינה את רשימת היצירות שנלמדו.

לנבחנים אקסטרניים ולנבחני משנה: תימסר רשימת יצירות.

כתוב במחברת הבחינה בלבד. רשום "טיוטה" בראש כל עמוד המשמש טיוטה.

כתיבת טיוטה בדפים שאינם במחברת הבחינה עלולה לגרום לפסילת הבחינה.

ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר ומכוונות לנבחנות ולנבחנים כאחד.

בהצלחה!

/המשך מעבר לדף/

השאלות

פרק ראשון – סיפור קצר

אם בחרת בפרק זה, ענה על שתיים מן השאלות 1–4 (לכל שאלה – $16\frac{2}{3}$ נקודות).

אין להדגים באמצעות אותה היצירה בתשובות שונות.

שים לב: בשאלות 1–3 אפשר לענות גם על פי הסיפור "צלליות" מאת אמיר גוטפרינד.

1. ענה על שני הסעיפים א–ב.
 - א. תאר והסבר כיצד באה לידי ביטוי בעיה רגשית או בעיה חברתית או בעיה מוסרית בסיפור קצר שלמדת. (10 נקודות)
 - ב. האם הבעיה שכתבת עליה בסעיף א נפתרה בסיפור או נרמז על פתרונה, או האם היא לא נפתרה? הסבר והדגם את דבריך. ($6\frac{2}{3}$ נקודות)
2. בסיפורים קצרים רבים הדמות המרכזית היא דמות מורכבת (היא מאופיינת בתכונות רבות, היא מתפתחת ומשתנה, יש בסיפור ביטוי לרגשות ולמחשבות שלה ועוד). לדעתך, האם הדמות המרכזית בסיפור הקצר שלמדת היא דמות מורכבת? נמק והדגם את דבריך.
3. תאר שני אירועים מרכזיים בסיפור קצר שלמדת, והסבר את תרומתם לאפיון הדמויות ולבניית המשמעות של הסיפור.
4. צלליות / אמיר גוטפרינד
תאר את מופע הצלליות האחרון של הדוד נתן, והסבר את תרומתו לבניית המשמעות של הסיפור.

פרק שני – דרמה

אם בחרת בפרק זה, ענה על אחת מן השאלות 5–9 ($33\frac{1}{3}$ נקודות).

טרגדיות של סופוקלס: "אנטיגונה", "אדיפוס המלך"

טרגדיות של שקספיר: "המלט", "המלך ליר", "מקבת", "אותלו", "רומיאו ויוליה"

5. ענה על שני הסעיפים א–ב.

א. הסבר והדגם מה מאפיין את המציאות המתוארת בטרגדיה שלמדת (מאת סופוקלס או מאת שקספיר)

מבחינה דתית, פוליטית, חברתית וכדומה. (20 נקודות)

ב. הסבר והדגם כיצד הגיבור הטרגי מתמודד עם המציאות שכתבת עליה בסעיף א. ($13\frac{1}{3}$ נקודות)

6. רצח או מוות (בעבר או בהווה) מניעים את העלילה של הטרגדיה ומשפיעים על נפשו של הגיבור הטרגי.

הסבר והדגם קביעה זו על פי הטרגדיה שלמדת (מאת סופוקלס או מאת שקספיר).

מחזה מודרני (מן המאה ה-19 או מן המאה ה-20)

7. תאר מערכת יחסים בין אישה לבין גבר אך מערכת יחסים בין הורה לבין בנו או בתו במחזה המודרני שלמדת, והסבר את

התרומה של מערכת יחסים זו לבניית משמעות המחזה.

8. מהי הביקורת על החברה אך על תכונות אנושיות שבאה לידי ביטוי במחזה המודרני שלמדת?

הסבר והדגם את דבריך.

9. **טרגדיות של סופוקלס:** "אנטיגונה", "אדיפוס המלך"

טרגדיות של שקספיר: "המלט", "המלך ליר", "מקבת", "אותלו", "רומיאו ויוליה"

מחזה מודרני (מן המאה ה-19 או מן המאה ה-20)

ענה על ארבעת הסעיפים א–ד.

א. תאר אירוע במחזה שלמדת שבו בא לידי ביטוי עימות בין הדמות המרכזית ובין דמות משנה במחזה.

($9\frac{1}{3}$ נקודות)

ב. תאר את השוני בין שתי הדמויות שכתבת עליהן בסעיף א. האם לדעתך יש גם דמיון בין הדמויות האלה?

הסבר את דבריך. (8 נקודות)

ג. לדעתך, האם במחזה שלמדת יש דמות כלשהי שהמחזאי מעדיף על פני דמויות אחרות? נמק את דבריך.

(8 נקודות)

ד. איזו השקפת עולם משתמעת מן המחזה? הסבר והדגם את דבריך. (8 נקודות)

פרק שלישי – רומאן ונובלה

אם בחרת בפרק זה, ענה על אחת מן השאלות 10–12 ($33\frac{1}{3}$ נקודות).

שים לב: בשאלות 10–11 אפשר לענות גם על פי הרומאן "1984" מאת ג'ורג' אורוול.

10. ברומאן או בנובלה שלמדת, כיצד בא לידי ביטוי הרצון של הדמות המרכזית בקשר עם בני אדם? האם הרצון הזה מתמלא? הסבר והדגם את דבריך.

11. מן הרומאן או הנובלה שלמדת, תאר דמות מרכזית אחת שהזדהית איתה, והסבר מה גרם לך להזדהות עם דמות זו (למשל התכונות שלה, התנהגותה, מחשבותיה).

12. 1984 / ג'ורג' אורוול

"האח הגדול", "שיחדש", "משטרת המחשבות", "מיניסטריון האמת", מסייעים לבניית משמעות הרומאן 1984. בחר בשלושה מהם, תאר אותם, והסבר את התרומה של כל אחד מהם לבניית משמעות הרומאן.

פרק רביעי – שירה

(שירת ימי הביניים, "לבדי" מאת חיים נחמן ביאליק, שירת אורי צבי גרינברג, שירת רחל)

אם בחרת בפרק זה, ענה על שתיים מן השאלות 13–24 (לכל שאלה – $\frac{2}{3}$ נקודות).

שירת ימי הביניים

13. קרא את השיר שלפניך, וענה על השאלה שאחריו.

רֵאָה שְׁמֶשׁ / שלמה אבן-גבירול

רֵאָה שְׁמֶשׁ לַעַת עָרַב אֲדָמָה / כָּאֵלֹו לְבִשָּׁה תּוֹלַע לְמַכָּסָה,
תִּפְשֹׁט פָּאֲתֵי צָפוֹן וַיְמִין / וְרוּחַ יָם בְּאַרְגָּמָן תִּכְסָּה,
וְאַרְצָ – עֲזָבָה אוֹתָהּ עֲרָמָה / בְּצֵל הַלֵּילָה תִּלִּין וְתַחְסָּה,
וְהַשְׁחַק אֲזִי קָדָר, כָּאֵלֹו / בְּשֶׁקַּע עַל מוֹת יְקוֹתֵי־אֵל מְכָסָּה.

מהו התהליך המתואר בשיר ומהי תרומתו לבניית המשמעות של השיר? הסבר והדגם את דבריך.

14. קרא את השיר שלפניך, וענה על השאלה שאחריו.

לְאַטֵּן דְּבָרֵי שִׁירָה / שלמה אבן-גבירול

לְאַטֵּן דְּבָרֵי שִׁירָה, דְּבוּרָה, / אֲשֶׁר קָרִית "שְׁמַע" מִפִּיָּךְ יְקָרָא,
מִיַּחֲדָת וּמֵאַרְכָּת בְּ"אַחַד" / וּמִתְּזַת בְּזִכְרָךְ רָם וְנוֹרָא,
אֲשֶׁר נָתַן דְּבַשׁ תַּחַת לְשׁוֹנֶךָ / וְשֵׁם לָךְ לְהַדִּיף אוֹיְבֶךָ מְרָה.
הֲלֹא אִם אַתָּה בְּעֵינֶיךָ קִטְנָה – / כְּבוֹדָה אַתָּה וְלָךְ מִשְׁפָּט בְּכוֹרָה.
חֲמוּדוֹת טִהְרוּ אוֹתָךְ, וְאַיְנֶךָ / כְּשֶׁרָץ עוֹף אֲבָל צָפוֹר טִהוֹרָה.

כיצד מתוארת הדבורה בשיר, ומהו היחס של הדובר כלפיה? הסבר והדגם את דבריך.

15. קרא את השיר שלפניך, וענה על השאלה שאחרי.

כְּתוּנֹת פְּסִים / משה אבן־עזרא

כְּתוּנֹת פְּסִים לְבֶשׂ הֶגֶן / וְכִסּוֹת רִקְמָה מִדֵּי דְשָׂאוּ,
וּמִעִיל תִּשְׁבֹּץ עֵטָה כָּל עֵץ / וּלְכָל עֵין הֶרְאָה פִּלְאוּ.
כָּל צִיץ חֲדָשׁ לְזֶמֶן חֲדָשׁ / יֵצֵא שׁוֹחֵק לְקִרְאָת בּוֹאוּ –
אַךְ לְפָנֵיהֶם שׁוֹשׁן עֶבֶר, / מֶלֶךְ, כִּי עַל הַיּוֹם כָּסָאוּ.
יֵצֵא מִבֵּין מְשֻׁמֵּר עֲלָיו / וַיִּשְׁנֶה אֶת בְּגָדֵי כְּלָאוּ.
מִי לֹא יִשְׁתָּה יֵינוּ עֲלָיו – / הָאִישׁ הַהוּא יֵשׂא חֲטָאוּ!

מהי תמונת הטבע בשיר? הסבר את התרומה של האנשה אחת ושל אזכור מקראי (ארמז) אחד בעיצוב תמונה זו.

שירת ביאליק

16. קרא את השיר שלפניך, וענה על השאלה שאחרי.

לְבַדִּי / חיים נחמן ביאליק

בית 1	כָּלֶם נָשָׂא הָרוּחַ, כָּלֶם סָחַף הָאוֹר, שִׁירָה חֲדָשָׁה אֶת־בִּקְרַח חֵי־הֶם הִרְגִּינָה; וְאֵנִי, גּוֹזֵל רֶךְ, נִשְׁתַּכַּחְתִּי מִלֵּב תַּחַת כֹּפֵי הַשְּׂכִינָה.	בית 4	וְכִשְׁכֹּלָה לְבַבִּי לְחִלּוֹן, לָאוֹר, וְכִשְׁצִר־לִי הַמָּקוֹם מִתַּחַת לְכִנְפָּה – כְּבִשָּׁה רֹאשָׁה בְּכַתְפִּי, וְדַמְעָתָה עַל־דָּף גְּמָרְתִּי גִטְפָּה.
בית 2	בָּדָד, בָּדָד וְנִשְׁאַרְתִּי, וְהַשְּׂכִינָה אֶפֶי־הִיא כִּנֹּף יְמִינָה הַשְּׂבוּרָה עַל־רֹאשִׁי הִרְעִידָה. יָדַע לְבִי אֶת־לִבָּהּ: חֲרָד חֲרָדָה עָלַי, עַל־בְּנָהּ, עַל־יְחִידָה.	בית 5	חֲרָשׁ בְּכַתָּה עָלַי וּתְתַרְפֵּץ עָלַי, וְכִמוֹ שָׂכָה בְּכִנְפָּה הַשְּׂבוּרָה בְּעַדִּי: "כָּלֶם נָשָׂא הָרוּחַ, כָּלֶם פָּרְחוּ לָהֶם, וְאוֹתָהּ לְבַדִּי, לְבַדִּי..."
בית 3	כָּבֵד נִתְגַּרְשָׁה מִכָּל־הַזְּיוֹת, רִקְעוֹד פְּנֵת סֵתֶר שׁוֹמֵמָה וְקִטְנָה וְנִשְׁאַרָה – בֵּית־הַמְדָּרֶשׁ – וְתַתְּכֶם בְּצֵל, וְאֵהִי עֲמָה יָחַד בְּצָרָה.	בית 6	וְכַעֲיֵן סִיּוֹם שְׁלִי־קִינָה עֲתִיקָה מְאֹד, וְכַעֲיֵן תְּפִלָּה, בְּקִשָּׁה וְחֲרָדָה כְּאַחַת, שְׂמֵמָה אֲזִנִּי בְּכִיָּה הַחֲרִישִׁית הִיא וּבְדַמְעָה הִיא הָרוֹתַחַת –

תאר את התהליך שעבר הדובר בשיר. האם לדעתך הוא עזב את השכינה? נמק את דבריך.

שירת אורי צבי גרינברג

17. קרא את השיר שלפניך, וענה על השאלה שאחריך.

שִׁיר אֲמִי וְהַנַּחֵל / אורי צבי גרינברג

וְאוֹלִי אֶל הַנַּחֵל הַהוּא מִיָּמֵי הַנְּעוּרוֹת
הַשּׁוֹטֵף פִּי סִדְנֹו שֶׁל הָעֵץ הַפְּרוֹת
הַמְּלַחֵךְ אֶת גְּדֵרוֹת הָאֲדָמִים הַחוּמִּים
שֶׁל גְּנֵי הַפְּרוֹת שָׁם, תִּבּוֹא הַנְּעִירָה
אֲדָמַת הַשָּׁעַר, הִיא אֲמִי... דְּמִדּוּמִים.
וְתַפְשֵׁט בְּגָדֶיהָ וּבְכֹתָנֶת מְשִׁיָּה
תֵּרֵד שָׁם בַּנַּחֵל, אֶרְאֶנָּה שׁוֹחָה:
אֵלֶּהִית הִיא בְּמִים נָאוֹה בְּכַחֶה!
דּוּמָה וְנִיחוּחַ פְּרוֹת מְסָבִיב.
וְאֲנִי עוֹד אֵינֶנִּי בִּיקוּם וְאֲבִי
עוֹדוֹ עָלַם בְּנוֹף בֵּית אָמוֹ וְאָבִיו.

וְהִנֵּה הִיא עוֹלָה מִן הַנַּחֵל... אֲמִי:
הַנְּעִירָה הַבְּרָה אֲדָמַת הַשָּׁעַר
בְּלִבָּנֶת הַבְּתוּלִים בְּכֹתָנֶת מְשִׁיָּה
וְאֵין הִיא רוֹאָה אֶת בְּנֵה הַמְּבֹגֵר
הַעוֹמֵד וְרוֹאָה אֶת אָמוֹ בְּעוֹלָם
וְנִעְרָה הִיא בְּטָרֶם-עַתָּה, בְּאִשְׁיָה
נוֹגֶה רֹאשָׁה בְּעֶרֶב יוֹם אֶל גְּדֵרוֹת
הָאֲדָמִים הַחוּמִּים
שֶׁל גְּנֵי הַפְּרוֹת,
שְׂנוּסְפָה עַל מִתְקָם מְתִיקוֹת דְּמִדּוּמִים...

הִהָּ הַכְּסִיף זֶה הָרֹאשׁ וְהַשְּׁלֵג זֶה הָרֹאשׁ
עַדִּי שְׂנוּכָפֶשׂ בְּדָמוֹ בְּעֶפֶר
שְׂנִשְׁפָּךְ בִּידֵי גוֹי גְּרָמֵנִי בְּאֶכְזֹר.
וְהֵבֵן לֹא שְׁלֵם וְאֶת הַבּוֹר לֹא חָפַר.

תאר והסבר את הניגוד בין הבית הראשון והשני בשיר לבין הבית השלישי.

18. קרא את השיר שלפניך, וענה על השאלה שאחרי.

שיר נס השיר / אורי צבי גרינברג

כל שיר אִמְתִּי – הוא נִס:
הוא פְּתִיחַת הַשָּׁעַר וְהַפְּשָׁלַת הַוִּילּוֹן:
מְשִׁיב רִיחוֹת הַנִּיחוּחַ מִן הַשָּׁדָה הָאֲבוֹד:
מֵאֲבִי הַנַּחַל וּמִנֶּפֶשׁ הַבָּאָר וְהַקִּילּוֹן:
לְשֵׁם עֲפֹת צִפְּרִים בְּעֵינִים סְגוּרוֹת:
כָּנָף לְמִטָּה וְכָנָף לָרוֹם –

הַיִּלְדוּת הִיא מַעְבָּר מִזֶּה שֶׁל הַתְּהוֹם:
הַשָּׁמֶשׁ עוֹלָה שֶׁם כָּלֵב הַלְּבָבוֹת הַקּוֹרְנִים
בְּשֶׁאֲגַת כְּסוּפָם לְמַעַלָּה מִן הַלּוֹם.

אֲנִי מִמְשִׁישׁ אֶת הָעֲנָפִים וְגִזְעֵי הָעֵצִים הַחֲמִים
אֶת הָרְגָלִים הַדִּקּוֹת שֶׁל אֵילוֹת הַשָּׁדָה
וְאֵת גּוֹפֶן,
וְאַחֲרֵי צִפּוֹר מִדְּדָה־שֵׁם גַּם אֲנִי מִדְּדָה.

הָאֵם אֵינָנָה, לֹא אִדַּע מְקוֹם עֲפָרָה
אֶךְ טְבוּעָה הִיא בְּמַהוּתִי בְּכֶסֶף שִׁיבְתָּה וְתַמַּת הַנֶּעְרָה.
וְשִׁיר הָעֶרֶשׁ עַל גְּדֵי הַזָּהָב
שֶׁנִּסְעָ לְסִחּוֹר מְגֻדִים
צְמוּקִים וְשִׁקְדִים וּוְרָדִים
הוֹמָה בְּלֵב כְּכִנֹּרֶת־נְגוּנָיו שֶׁל הָאֵב.
אֲנִי אוֹהֵב הַמְּאֻכָּלִים וְהַבְּשָׂמִים שֶׁהוּא אֹהֵב
וְכוֹאֵב כָּאֵב גְּלוּת הַשְׂכִּינָה אֲשֶׁר הוּא כָּאֵב.

מה מאפיין את זיכרונות העבר של המשורר, ומהו הקשר בין הזיכרונות האלה לבין "נס השיר"? הסבר והדגם את דבריך.

19. קרא את השיר שלפניך, וענה על השאלה שאחריו.

תפלה אחרונה / אורי צבי גרינברג

הִרְכִּינֵנוּ, אִם רְצוֹנְךָ בְּכָךְ, כְּאִשֶּׁר תִּכְף אֵילָנוֹת
בְּכַבֵּד הַבְּרָכָה הַמְתוּקָה מִתְמוּז עַד תִּשְׁרִי,
כִּי גַם אָנוּ עֲצִיף עִם יְבוֹל הַיְּגוֹנִים הַכְּבֵד;
אֵךְ אַל נָא תַעֲקֹרְנוּ מִשְׁרֵשׁ זֶה הָאֲדָמָה,
כִּי בְּחִרְנוּ לַהֲיִיּוֹת בָּהּ כְּמוֹ שִׁשְׁתִּלְתָּ אוֹתָנוּ
בְּעִגּוֹל הַיָּמִים וְהַלֵּילוֹת.

אִם גָּזַר הוּא מִפִּיךָ: בֶּל יָגַע מִצְחָנוּ בַּגְּבָהוֹת
וְלֹא נַעֲפִיל עַל שְׁלֵבִים בְּסֶלֶם הַזָּהָב בְּחִזּוֹן -
תִּגְנוּ וְנִכְרָה בְּרִית עִם אֲדֻמֹּתֶךָ הַחַיָּה
בְּעִמְקֵי הָאָדָם הַיָּפָה,
וּבְלוֹחַ חַיֵּינוּ מְחַה שְׁלוֹשׁ אוֹתִיּוֹת: מָוֶת.

מהי "התפילה האחרונה" בשיר? הסבר את הקשר שלה לשיר כולו.

הדגם את דבריך.

20. קרא את השיר שלפניך, וענה על השאלה שאחריו.

אליהו הנביא / אורי צבי גרינברג

...שְׁשָׁה מִלְיוֹנִים כּוֹסוֹת אֱלִיהוּ בְּדָם תַּחַת יַיִן.
שְׁשָׁה מִלְיוֹנִים בְּגִיחֵרֶץ, כִּי הֵנָּם בַּמֶּתִים.

לֹא יָבֹא אֱלִיהוּ לְפָקֵד נוֹיָהֶם,
שָׁם יוֹשְׁבִים הַמְרַצְחִים;
וַיְדֹוּ לֹא תִגַּע בְּכַפּוֹת הַמִּנְעוּל.

לֹא יָבֹא אֱלִיהוּ לְטַעַם מְכֹסוֹת
בְּהֵן דָּם תַּחַת יַיִ"שׁ לְסַעוּדַת הַגּוֹיִים.

יֶרֶחַ שֶׁל פֶּסַח וּשְׂדֵה כּוֹכָבִים...
דּוּמִיָּה, דּוּמִיָּהוּ – –

אֶפְלוּ בַחֲלוֹם לֹא אֶקְלַע אֱלִיהוּ!
צָרִיךְ לַעֲבֹר יָם אֶפְלוּ בַחֲלוֹם – –

הוּא נִשְׁאָר עַל קְבָרוֹת־יְהוּדִי־בְכָאֲבָם:
הֵם אֶהְבֵּוּהוּ וְהוּא אֶהָבָם.

הֵם הָיוּ סִבְלָנִים וְרָצוּ לְחַכּוֹת לוֹ,
אֲבָל הַגּוֹיִים לֹא נָתְנוּ לְחַכּוֹת.

הוּא נִשְׁאָר עַל קְבָרָם: הִיְהוּדִי הִיחִיד
לְבִלְתִּי מֶרְמָה... כְּאֻמַּרְת הַגּוֹיִים,
כִּי אֵינְנוּ גּוֹף חַי מִבְּשָׂר וּמַדָּם.

שָׁם יֵשֵׁב לוֹ בְּדָד, שָׁם יֵשֵׁב לוֹ יָדָם
יוֹמָם וְלַיִל בְּאֶבְלוֹ סָחוּר סָחוּר,
חֶרֶף וְקִיץ, גֶּשֶׁם וּכְפֹר.

לֹא יִקְצֹף עָלָיו גּוֹי, לֹא יִנְבַּח עָלָיו כָּלָב,
כִּי אֵינְנוּ גּוֹף חַי מִבְּשָׂר וּמַדָּם.

הוּא רוֹחֲנוּ בְלִבָּד, הוּא הִדְוִי לֵלֵא דָמוֹת,
תַּחֲתָיו גּוֹלְלִים: מְרַחֲקִים־מְרַחֲקִים
וְזַעֲמִים חֲנוּקִים:

כִּי לֵלֵא תִנְחַוּמִים
כִּי לֵלֵא שְׁלוּמִים – –

שיר זה הוא שיר קינה. הסבר והדגם קביעה זו.

שירת רחל

21. קרא את השיר שלפניך, וענה על השאלה שאחריו.

רק על עצמי / רחל

רק על עצמי לספר ידעתי.
צר עולמי כעולם נמלה,
גם משאי עמסתי כמוה,
רב וכבד מכתפי הדלה.

גם את דרכי – כדרךך אל צמרת –
דרך מכאוב ודרך עמל,
יד ענקים זדונה ובוטחת,
יד מתבדחת שמה לאל.

כל ארחותי הלזי והדמיע
פחד טמיר מיד ענקים.
למה קראתם לי, חופי הפלא?
למה כזבתם, אורות רחוקים?

השיר מתחיל במילים "רק על עצמי לספר..."

מה המשוררת מספרת על עצמה בשיר? הסבר והדגם שתיים מדרכי העיצוב התורמות לבניית סיפור זה.

22. קרא את השיר שלפניך, וענה על השאלה שאחריו.

פְּגִישָׁה, חֲצִי פְּגִישָׁה / רחל

פְּגִישָׁה, חֲצִי פְּגִישָׁה, מִבֶּט אֶחָד מְהִיר,
קִטְעֵי נִיבִים סְתוּמִים – זֶה דִּי...
וְשׁוֹב הַצִּיף הַכֹּל, וְשׁוֹב הַכֹּל הַסְעִיר
מִשְׁבֵּר הָאֶשֶׁר וְהַדֹּי.

אִף סֶכֶר שְׂכָחָה – בְּנִיתִי לִי מִגֹּן –
הִנֵּה הִיא כְּלֹא הִיא.
וְעַל בְּרָכִי אֶכְרַע עַל שְׂפַת אָגַם סוּאָן
לְשִׁתוֹת מְמֻנּוֹ לְרוּיָה!

תאר את רגשות האושר ואת רגשות הכאב המובאים בשיר, והסבר שניים מן האמצעים האומנותיים המסייעים בעיצוב של הרגשות האלה.

23. קרא את השיר שלפניך, וענה על השאלה שאחריו.

מִיכָל / רחל

וְתִאָהֵב מִיכָל בֵּת שְׂאוֹל אֶת דָּוִד... וְחָבְזוּ לוֹ בְּלָבָה
(שמואל א, י"ח, כ'; שמואל ב, ו', ט"ז)

מִיכָל, אַחוֹת רְחוּקָה! לֹא נִתַּק חוּט הַדּוֹרוֹת,
לֹא שָׁלְטוּ בְּכַרְמֶךָ הַנוֹגָה חֲרָלֵי הַזָּמָן,
עַל כֶּתֶנֶת מְשִׁיךְ לֹא דָהוּ פְּסִי אַרְגָּמָן
וְצִלְצוֹל אֶצְעָדוֹת זֶהָבָה עוֹד הָאֵזֶן תִּקְלֹט.

לֹא אַחַת רְאִיתִיךָ נֶצְבֶּת לִיד הָאֶשְׁנֹב,
בְּעֵינֶיךָ הִיפָּה מְהוֹלִים גְּאוּהָה וְרָף;
מִיכָל, אַחוֹת רְחוּקָה, אֲנִי עֲצוּבָה כְּמוֹךָ,
כְּמוֹךָ נְדוֹנוֹתִי לְבוֹז לְאֶשֶׁר אֶהָב.

בשיר זה המשוררת מכנה את מיכל "אחות רחוקה" פעמיים.

הסבר את התרומה של כינוי זה לבניית המשמעות של השיר.

24. קרא את השיר שלפניך, וענה על השאלה שאחריו.

בְּאַחַד גִּלְגּוּלֵי / רחל

הִיִּיתִי חָהּ בֵּין חַיֹּת הַשָּׂדֶה
בְּיָמִים רְחוּקִים, בְּאַחַד גִּלְגּוּלֵי?
וּמֵאֵז לִי קִרְבַּת הָאָחוֹת לְחִי
וְאִמַּת הָאָדָם הַרוּדָה?

אֶפְרַת הַנוֹצָה וְחֶסֶרֶת הַמָּגֵן
גִּלְגָּלֶה-פְּרָפְרָה בִּי נִשְׁמַת צְפוּר?
מִנְגִּינָה עִגְמוּמִית, אֶהְבֵּת הַדְּרוֹר –
הֵן מְמוֹנָה, מְמוֹנָה שְׁתִּיהֶן.

וְאוּלֵי בְּגִלְגּוּל הָרְחוּק־קָדוֹם
הִיִּיתִי גְבַעֲלֵ-עֲשָׂבִים יֶרֶקֶרֶק?
וְלָכֵן בְּאִמִּי־אֲדָמָה אֲדַבֵּק,
וּמִנוּחִי בְּחִיקָה הַשָּׁחוּם.

הסבר והדגם כיצד הרעיון המרכזי בשיר בא לידי ביטוי בשם השיר.

בהצלחה!